

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 19.10.2009
СОМ(2009)532 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Авторското право в икономиката на знанието

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Авторското право в икономиката на знанието

Текст от значение за ЕИП

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.	ЗЕЛЕНАТА КНИГА И ОБЩЕСТВЕНОТО ДОПИТВАНЕ.....	3
3.	СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ: АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДОПИТВАНЕТО ..	5
3.1.	Библиотеки и архиви	5
3.2.	Осиротели произведения.....	6
3.3.	Образователни и научноизследователски дейности.....	8
3.4.	Лица с увреждания.....	9
3.5.	Съдържание, създадено от потребителите (ССП)	11
4.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	12

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Създаването, движението и разпространението на знания на единния пазар са пряко свързани с по-широките цели на Лисабонската стратегия. Технологичното развитие улесни предоставянето на информация в електронен вид.

Библиотеките се интересуват от проекти за масова цифровизация, за да съхранят архивите си и/или да ги разпространяват онлайн, включително използването на осиротели произведения (произведения, носителите на правата върху които не могат да бъдат установени или открити). Научноизследователските и образователните институции настояват за по-голяма гъвкавост в разпространението на материали, включително в трансграничното дистанционно обучение. Хората с увреждания продължават да срещат пречки в достъпа си до информация или продукти на знанието. Особено лицата с увредено зрение се стремят да задоволят своя „глад за книги“ — само 5 % от европейските издания са налични в достъпни формати — положение, което се усложнява от ограниченията за трансгранично разпространение дори между държави с общ език.

Издателите и авторите са загрижени, че проекти за цифровизация, финансирани от библиотеки, или други масови проекти за цифровизация и онлайн разпространение на техните произведения без търсене с надлежното старание на носителите на правата биха могли да нарушат техните права и да намалят финансовите им приходи. Издателите твърдят, че вече около 90 % от научните им списания са на разположение онлайн, инвестират в нови иновационни модели за разпространение на съдържание в електронна форма (например електронни книги), включително за дистанционно обучение, и предоставят достъп за лица с увредено зрение.

На този фон Комисията започна обществено допитване за Зелената книга относно авторското право в икономиката на знанието¹. Целта беше да се разгледа по какъв начин би могло да се постигне широко разпространение на знания на единния пазар, най-вече в онлайн средата, в контекста на съществуващото законодателство за авторското право и по-конкретно Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (наричана по-долу „директивата“)². В настоящото съобщение се предоставя преглед на резултатите от това допитване. В него се оповестява поредица от подготвителни действия, които ще бъдат солидна основа за конкретни последващи инициативи като част от амбициозна и всеобхватна стратегия за интелектуалната собственост, която да бъде представена от следващата Комисия.

2. ЗЕЛЕНАТА КНИГА И ОБЩЕСТВЕННОТО ДОПИТВАНЕ

В Зелената книга се разглеждат общи въпроси относно изключенията от изключителните права. В нея се проучва дали следва да бъдат въведени изключения от авторското право, които са най-подходящи за разпространението на знания. В нея се

¹ COM(2008) 466

² Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество, ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10—19.

разглежда също така въпросът за договорните споразумения и моделите за лицензиране. Беше извършено проучване дали изключенията и ограниченията, свързани най-вече с библиотеки и архиви, образователни и научни дейности и хора с увреждания, следва да се развият по-нататък в ерата на цифровото разпространение. Бяха повдигнати въпроси относно осиротелите произведения, както и потребителски въпроси като например за съдържанието, създадено от самите потребители.

В резултат на допитването бяха получени 372 отговора. Комисията получи отговори от: i) издатели (56); ii) организации за колективно управление на авторски права и агенции по лицензиране (47); iii) университети (47); iv) библиотеки, архиви и музеи (114); v) промишлени и търговски федерации (30); vi) организации, представляващи хора с увреждания (4); vii) държави-членки (11); и viii) други (63).

Като цяло се очертаха две различни мнения. Библиотеките, архивите и университетите подкрепят „обществения интерес“, като настояват за по-либерална система на авторско право. Издателите, организациите за колективно управление на авторските права и други носители на права твърдят, че лицензионните споразумения са най-добрият начин да се подобри разпространението на знания и на потребителите да се предоставя все по-обширен и ефективен достъп до произведения.

Библиотеките и академичните среди заявяват, че определени изключения са по-важни за икономиката на знанието от други. Те настояват за набор от задължителни основни изключения от „обществен интерес“ за улесняване на „достъпа до знанията“³. Те очакват също така технологичните мерки за защита (ТМЗ) да не доведат до обезсмисляне на тези изключения. Вместо това рамките на авторското право следва да бъдат определени от законодателя.

Издателите, организациите за колективно управление на авторски права и други носители на права считат, че също толкова задоволителен резултат може да бъде постигнат чрез договори, често специално изготвени, за да отговарят на новите технологии. Издателите твърдят, че задължителните изключения биха могли да намалят икономическите ползи и да насърчат т. нар. „възползване наготово“.

С възникването на култура за онлайн споделяне и обмен, извличане на данни и интерактивно учене се разкриха различия в мненията между онези, които искат да преминат към по-либерална система на авторско право и онези, които искат да се запази съществуващото положение⁴. Предизвикателството се състои в съвместяването на тези интереси. Комисията разполага с няколко политически средства, за да постигне това.

³ Сред предложенията за възможни задължителни изключения на Директива 2001/29/ЕО са: i) възпроизвеждане за лично ползване (член 5, параграф 2, буква б); ii) възпроизвеждане от библиотеки, архиви музеи (член 5, параграф 2, буква в); iii) употреба за образователни и научни цели (член 5, параграф 3, буква а); iv) употреба от лица с увреждания (член 5, параграф 3, буква б); v) употреба за новинарски емисии и прегледи в печата (член 5, параграф 3, буква в); и vi) употреба за цитати за цели като критика и рецензии (член 5, параграф 3, буква г).

⁴ „Триетапният тест“ е заложен в член 10 от Договора за авторското право на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС), член 16 от Договора на СОИС за изпълнения и звукозаписи и член 5, параграф 5 от директивата.

3. СЛЕДВАЩИ СЪПЪРНИ: АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДОПИТВАНЕТО

В настоящия раздел от съобщението са представени основните заключения от допитването по отношение на въпросите, свързани с цифровото съхранение и разпространение на научни, културни и образователни материали, използването на осиротели произведения, достъпа до знания на лица с увреждания и съдържание, създадено от потребителите. В него също така се очертават действията, които Комисията възнамерява да започне, за да намери подходящи решения на проблемите, установени по време на допитването.

3.1. Библиотеки и архиви

Бяха установени два основни проблема: създаването на копия в цифрова форма на материали, съхранявани във фондовете на библиотеки с цел съхранение, и електронното разпространение на тези копия сред потребителите.

Съгласно действащата правна рамка, библиотеките или архивите не се ползват от бланкетно изключение, така че да могат да цифровизират целите си фондове (цифровизация от масов мащаб). Съответното изключение е ограничено до определени действия за възпроизвеждане за нетърговски цели⁵. Поради това за цифровизацията на фондове на библиотеки е необходимо предварително разрешение от носителите на права. Библиотеките твърдят, че тази система за „предварително разрешение“ води до значителни разходи по сделките (издателите често нямат „цифрови“ права и разходите за уреждане на отделните права са твърде високи). Възникват допълнителни проблеми, когато цифровизираният материал се състои от неиздавани писма, лични дневници и делова документация. В този контекст библиотеките и архивите подчертават своята уникална роля за дългосрочното съхранение и управление на културното наследство. Тези заинтересовани страни подчертават, че надхвърлят рамките на дейността на издателите, тъй като тяхната мисия е да действат в интерес на обществото, докато издателите са предприятия за производство с търговско предназначение. Институциите в служба на обществен интерес искат също така да направят колекциите си достъпни онлайн, като това се отнася особено за произведения, които не се предлагат на пазара, и твърдят, че достъпът не следва да се ограничава единствено до физическите помещения⁶. Въпросът за цифровизацията беше подробно обсъден от експертната група на високо равнище в областта на цифровите библиотеки. Културни институции и носители на права подписаха меморандум за разбирателство относно търсенето с надлежното старание на носителите на права. Все още обаче не са намерени обвързващи решения на гореспоменатите проблеми.

Издателите и организациите за колективно управление не виждат основание да се разширяват сегашните изключения относно съхранението и предоставянето на разположение за библиотеки и архиви. Те настояват да се запази съществуващата система от лицензионни схеми и договорни споразумения за цифровизиране и увеличаване на онлайн достъпа до произведения. Според тях разширяването на

⁵ Член 5, параграф 2, буква в) от директивата.

⁶ Съгласно сегашните правила за авторското право това е допустимо само за научноизследователска дейност или за частни проучвания на специализирани терминали в помещенията на библиотеките (член 5, параграф 3, буква н) от директивата).

сегашното изключение, за да се позволи на библиотеките, архивите и образователните институции да предоставят онлайн услуги на потребителите, би отслабило позицията на носителите на права, би създадо нелоялна конкуренция спрямо издателите и би възпряло издателите да инвестират в нови бизнес модели. Библиотеките следва да продължат да предоставят основни услуги, но онлайн предоставянето на материали не трябва да е равнозначно на безплатен достъп за потребителите или на право да се взимат и използват произведения със защитени права без заплащане. Защитата срещу „цифрово изтичане“ е наложителна в контекста на гарантирането, че библиотеките ограничават изключенията до това да предоставят произведения на разположение онлайн в рамките на своите помещения.

Следващи стъпки

*В резултат на допитването бе установено, че една устойчива система за предварително разрешение за разнообразни библиотечни инициативи изисква цифровизацията и онлайн разпространението да бъдат обхванати от прости и икономически ефективни системи за уреждане на правата. През 2010 г. Комисията ще продължи работата на равнище ЕС по разглеждане на аспектите на авторското право по тези въпроси в контекста на новата стратегия за правата върху интелектуалната собственост. Тази работа ще бъде насочена, *inter alia*, към изясняване на правните последици от широкомащабната цифровизация и на възможни решения на проблема с разходите по сделките за уреждане на права. Следва да се проучат всички възможни варианти, включително колективното лицензиране, което би могло да бъде допълнено от разширена система за колективно лицензиране, при която управител на правата представлява „външните лица“ — носители на права, които не са официално членове на системата за уреждане на права, и въз основа на търсене с надлежното старание.*

На тази основа Комисията ще реши дали има нужда от допълнителни инициативи като част от новата стратегия, включително възможното въвеждане на установено със закон изключение за подобни начинания за цифровизация.

3.2. Осиротели произведения

Осиротелите произведения са произведения с авторски права, но носителите на тези права не могат да бъдат установени или открити. Произведенията със защитени авторски права могат да се превърнат в осиротели произведения, ако данните за автора и/или други съществуващи носители на права (като издатели, фотографи или филмови продуценти) липсват или не са актуални.

Едно произведение може да бъде използвано единствено след получаване на предварително разрешение от носителите на правата. В случая с осиротелите произведения предоставянето на такова разрешение не е възможно. Това води до положение, в което милиони произведения не могат да бъдат възпроизведени или използвани по друг начин — например снимка не може да бъде използвана като илюстрация към статия в печата, книга не може да бъде цифровизирана или филм да бъде възстановен за публично излъчване. Налице е и риск значителна част от осиротелите произведения да не може да бъде включена в широкомащабната

цифровизация и усилията за съхраняване на културното наследство като *Europeana* или други подобни проекти.

Според библиотеките, университетите, архивите, някои търговски потребители и няколко държави-членки проблемът със съществуващите инструменти като Препоръка 2006/585/ЕО⁷ на Комисията или меморандума за разбирателство относно осиротелите произведения от 2008 г. и съответните насоки за старателно търсене е, че те не са правно обвързващи актове и че не се разглежда въпросът за масовата цифровизация. Тъй като инициативите с незаконодателен характер нито предоставят достатъчни правна сигурност, нито променят факта, че използването на осиротели произведения представлява нарушение на авторското право, те настояват за законодателен подход на европейско равнище, за да се позволят различни употреби на осиротели произведения. Подчертава се също така, че е възможно да възникнат пречки за търговията с осиротели произведения в рамките на Общността, ако всяка държава-членка приеме свой собствен набор от правила за справяне с проблема.

За издателите, организациите за колективно управление и други носители на права, осиротелите произведения представляват въпрос, свързан с уреждането на права. Те се отнасят скептично към въвеждането на бланкетно изключение за използване на осиротели произведения. За тях най-важният въпрос е да се гарантира, че е извършено добросъвестно търсене с надлежното старание, за да се установят и открият носителите на права чрез използването на съществуващи бази данни⁸.

Следващи стъпки

За постигане на общата цел на справянето с проблема с осиротелите произведения — тяхното цифровизиране, съхранение и разпространение — е необходимо да се установят единни стандарти относно нивото на надлежното старание при търсенето на носителите на правата върху осиротели произведения и за разрешаване на проблема с възможно нарушаване на авторското право, когато са използвани осиротели произведения. Като основен градивен елемент на новата всеобхватна стратегия за правата върху интелектуалната собственост, една инициатива относно осиротелите произведения следва да предвижда решение за целия ЕС за създаване на правна сигурност, улесняване на потока от знания, необходим за иновации и предотвратяване на пречките пред търговията с осиротели произведения в рамките на Общността .

*Проблемът с осиротелите произведения ще бъде разгледан в оценка на въздействието, при която ще бъдат проучени различни подходи за улесняване на цифровизацията и разпространението на осиротели произведения. Сред възможните подходи са, *inter alia*, правно обвързващ самостоятелен инструмент относно уреждането на правата и взаимното признаване на осиротелите произведения — изключение от директивата от 2001 г., или насоки относно трансграничното взаимно признаване на осиротели произведения.*

⁷ Препоръка 2006/585/ЕО на Комисията относно цифровизацията и предоставянето в интернет на материали от културния фонд и цифровото съхранение

⁸ Няколко издателства, организации за права на възпроизвеждане и библиотеки започнаха съвместна работа в рамките на финансирания от ЕС проект ARROW (*Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works* — „Достъпни регистри с информация за права и осиротели произведения“) за предоставяне на потребители, желаещи да цифровизират своите колекции, на информация относно статута на защитени произведения. Проектът ARROW може да бъде разглеждан като важна първа стъпка; засега той не обхваща обаче всички държави-членки на ЕС. Освен това ARROW няма право да предоставя лицензии за сканиране и разпространение на защитени произведения.

3.3. Образователни и научноизследователски дейности

Съвременните информационни и комуникационни технологии позволяват образователните дейности, обучението и научноизследователските дейности да придобиват все по-нарастващ международен и трансграничен характер. Достъпът и използването на информация вече не са ограничени до физическото пространство. Поради това се счита, че ограничаването на образователните и научноизследователските дейности в рамките на определен физически обект е в противоречие с реалностите на съвременния живот.

На преден план излезе въпросът за възможните различия между публикуването за научни цели и това за литературни и художествени цели. Докато авторите, които са учени и преподаватели, имат други източници на доходи и публикуват в подкрепа на каузата на научноизследователската и образователната дейност, авторите на художествена литература (като романи) трябва да изкарват прехраната си чрез публикуването на своите произведения. За да се избегне ненужното дублиране на научноизследователски дейности, публикуваните резултати от научноизследователска дейност, финансирана с публични средства, следва да бъдат достъпни за цялата научна общност и дори за широката общественост. Това е така, тъй като всички научни изследвания се основават на предишни научноизследователски дейности и резултати. При тези обстоятелства са уместни решения като свободният достъп до публикации и отворените онлайн хранилища за публикувани статии.

Библиотеките и университетите подчертават сложния и разпокъсан характер на сегашната система на лицензионни споразумения с издателите. От типичния европейски университет се изисква да подпише сто или повече лицензионни споразумения, регулиращи използването на научноизследователски материали в цифрова форма, предоставени от различни издатели⁹. Проучването на това какво разрешава всеки от отделните лицензи по отношение например на достъп, разпечатване, съхранение и възпроизвеждане е тежък процес. Библиотеките и университетите твърдят също така, че трансграничното лицензиране в рамките на ЕС е трудно или невъзможно. Те настояват, че би било по-практично и ефикасно да има една централна организация, която да предоставя широка гама от онлайн права по отношение на цифровите материали. Те призовават за задължителни изключения от авторското право за образователните и научноизследователските дейности, в които изрично трябва да се включва и дистанционното обучение. Библиотеките и университетите също така изразяват загриженост, че за абонамент на списания изразходват ресурси, които в противен случай те биха използвали за научноизследователски или образователни дейности¹⁰.

Издателите твърдят, че лицензирането, за разлика от предложените правни норми, предоставя необходимата гъвкавост, за да се отговори на изискванията на образователните и научноизследователските дейности, включително дистанционното обучение. Те подчертават, че предоставят в голяма степен електронен достъп до своите бази данни, списания и книги на библиотеки и образователни и научноизследователски

⁹ Вж. мнението на Международната федерация на библиотечните асоциации.

¹⁰ Например абонаментът за списанието Brain Research Journal, издавано от Reed Elsevier, възлиза на 20 835 EUR годишно (по цени от 2008 г.) — материал от ULB, стр. 3, бележка под линия 6.

институции чрез различни лицензионни споразумения. При предоставянето на произведения за дистанционно обучение или домашна употреба, издателите и агенциите по лицензиране подчертават колко важно е да се гарантира, че достъпът е ограничен до целите, за които са предназначени материалите (нетърговски и образователни цели).

Следващи стъпки

Навлизането на интернет и неговите възможности за безгранично разпространение на знания и наука доведе до предприемане на конкретни действия от страна на Комисията, в тясно сътрудничество със заинтересованите страни, във връзка със свободния достъп до резултатите от научноизследователска дейност, финансирана с обществени средства. Тези действия ще продължат при необходимост и през следващите години.

Тежестите по лицензирането, с които се сблъсква типичният европейски университет, следва да бъдат намалени. Комисията ще проведе допитване до съответните заинтересовани страни относно най-добрите съществуващи практики за преодоляване на разпокъсания начин, по който университетите придобиват права за ползване на научни списания.

По отношение на дистанционното обучение Комисията ще продължи да наблюдава развитието на интегрирано европейско пространство за трансгранично дистанционно обучение. При необходимост ще бъдат разгледани допълнителни мерки във връзка с това европейско пространство.

3.4. Лица с увреждания

Разискването относно изключенията от авторското право в полза на лица с увреждания се съсредоточава върху тяхното основно право, заложено в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания¹¹, да имат в еднаква степен с останалите хора достъп до информационни продукти, публикации и културни материали чрез подходящи формати. Равноправието на лицата с увреждания по отношение на достъпа до стоки и услуги и тяхното ползване е включено и в предложението на Комисията за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация¹².

Организациите, представляващи лица с увреждания, подчертават т.нар. „глад за книги“ — само 5 % от ежегодно издаваните в Европа книги се преобразуват в достъпни формати като аудиоформат, Брайлова азбука или с уголемени шрифтове. Освен това те твърдят, че около 95 % от наличните материали се предоставят от специализирани агенции, финансирани чрез благотворителни организации или публични субсидии, които работят въз основа на изключения от авторското право. Лицата с увредено зрение и други лица с увреждания, които не им позволяват четенето на печатни публикации, твърдят, че следва да имат достъп до книгите и другите материали със защитени права при същите условия и на сходни цени, както всички останали хора. Предпочитаното от тях решение е издателите от самото начало да предоставят произведенията в

¹¹ Конвенцията на ООН е подписана от всички държави-членки на ЕС и от Европейската общност. От особено значение са членове 4, 9, 21 и 30.

¹² COM(2008) 426 окончателен

подходящи формати, които лесно могат да бъдат преобразувани в аудиоформат, Брайлова азбука или с уголемени шрифтове.

Въпреки че в националното си законодателство държавите-членки са приложили изключения от авторското право, подходът не е хармонизиран, поради което съществува известна степен на правна несигурност. Още по-важно е, че трансграничното разпространение на и без друго ограничения асортимент от материали се възпрепятства от териториалните ограничения на изключенията съгласно националното законодателство. За да изнесе преобразувано за лица с увреждания произведение в друга държава-членка, една организация трябва да закупи лицензия за държавата на внос, което е свързано с големи разходи. Технологичните мерки за защита (ТМЗ) се посочват като допълнителни пречки, тъй като възпрепятстват преобразуването в достъпни формати на произведения, законно придобити от организации или лица. Поради всички посочени причини лицата с увреждания настояват за обхващащо целия ЕС стандартизирано, всеобхватно и задължително изключение от авторското право.

Издателите са съгласни, че основната цел е по-голямата част от издадените книги да бъдат на разположение в достъпен формат. Според тях това ще бъде постигнато най-добре въз основа на вече съществуващите схеми за доброволно лицензиране отколкото чрез задължителни изключения. Издателите и другите носители на права изтъкват богата набор от схеми за доброволно лицензиране за лица с увредено зрение или с увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, които схеми са разпространени в ЕС¹³. Те посочват, че социалните разходи за предоставяне на достъп до произведения следва да не се поемат единствено от самите издатели. Същевременно те изразиха желание да разрешат проблемите с достъпа на лица с увреждания чрез платформа на заинтересованите страни с цел да направят произведенията пригодни за лица с увредено зрение.

Следващи стъпки

Непосредствената цел е да се насърчат издателите да предоставят повече произведения в достъпни формати на разположение на лица с увреждания. ТМЗ не бива да възпрепятстват преобразуването на законно придобити произведения в достъпни формати. Договорното лицензиране следва да защита установените със закон изключения за лица с увреждания, включително лица с увредено зрение¹⁴. Допитването разкри наличието в целия ЕС на множество съвместни начинания относно лица с увредено зрение или с увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали. Подобни начинания следва да бъдат ускорени и осъществени навсякъде в ЕС.

Като първа стъпка Комисията ще организира до края на 2009 г. форум на заинтересованите страни във връзка с нуждите на лицата с увреждания, по-специално на лицата с увредено зрение. На форума ще бъдат обсъдени

¹³ Примери за национални схеми за лицензиране, доброволни споразумения или насоки са предоставени от Федерацията на европейските издатели (стр. 11—13), Асоциацията на издателите в Обединеното кралство (стр. 5, 13 и в приложенията) и Агенцията за лицензиране на авторски права (стр. 3 и 8).

¹⁴ Британската библиотека установи, че за 100 случайно избрани лицензионни споразумения, сключени от нея с издатели на произведения в електронна форма, само при две са зачетени изключенията за лица с увредено зрение.

различни проблеми, с които се сблъскват лицата с увреждания и възможни политики за разрешаването им. Конвенцията на ООН относно правата на хората с увреждания следва да служи като база за сравнение, спрямо която да се измерва напредъкът в тази област.

На форума следва също така да бъдат разгледани възможните начини за насърчаване на безпрепятствения износ на преобразувани произведения в друга държава-членка, като се гарантира, че носителите на правата са получили адекватно възнаграждение за използването на техните произведения. Той следва да разгледа подробно взаимното признаване и свободното движение на информация, публикации и образователни и културни материали, които са достъпни за лица с увреждания, както и да разсъждава по проблеми, свързани с достъпността на онлайн съдържание.

Въз основа на резултатите от форума Комисията ще изготви оценка дали са обосновани по-нататъшни инициативи.

3.5. Съдържание, създадено от потребителите (ССП)

Приложения на Web 2.0 като блогове, подкаст, уики, споделяне на файлове или видеоклипове дават възможност на потребителите лесно да създават и споделят текст, видеоклипове и изображения. Това подхрани разработването на нови приложения в интернет среда и изведе на дневен ред въпроса за създаденото от потребители (любители) съдържание, тъй като потребителите в нарастваща степен създават съдържание, като понякога използват материали със защитени авторски права за основа на своите произведения.

В Зелената книга се разглеждат съществуващите изключения, които могат да са от значение за ССП (цитати за целите на критика или рецензия, случайна употреба и използване за целите на карикатурата, пародията или имитацията)¹⁵ и възможното въвеждане на ново изключение, което да отговаря на „творчески, трансформирани или производни произведения“.

Резултатите от допитването показват, че повечето от заинтересованите страни считат, че е твърде рано за регулиране на ССП. Съществува неяснота относно обхвата на ССП. Също така не е ясно дали както любителите, така и професионалистите трябва да бъдат облагодетелствани от специални правила относно ССП и как може да бъде направена разлика между тези групи или как правилата за ССП биха се отнасяли към съществуващите ограничения като например за цитиране, случайна употреба и карикатура, пародия или имитация.

Следващи стъпки

Тъй като ССП е все още зараждащо се явление, Комисията възнамерява да изследва допълнително специфичните нужди на непрофесионалистите, които разчитат на произведения със защитени права, за да създават собствени произведения. Комисията ще проведе допълнително допитване относно решения за по-лесно и по-достъпно уреждане на права за потребители на любителско ниво.

¹⁵ Член 5, параграф 3, букви г), и) и к) от директивата.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основното заключение от горепосоченото разискване е, че политиката в областта на авторското право трябва да бъде насочена към справяне с предизвикателствата на основаващата се на интернет икономика на знанието¹⁶. Адекватната защита на правата върху интелектуалната собственост същевременно е от решаващо значение за стимулиране на иновациите в икономиката, основана на знанието. Внимателно трябва да се постигне баланс между различните интереси. Оповестената в настоящото съобщение подготвителна работа ще гарантира правилната основа за подходящи последващи действия като основен елемент на бъдещата всеобхватна стратегия за правата върху интелектуалната собственост. За целта Комисията ще продължи активния си диалог с всички заинтересовани страни, включително научната общност, библиотеките и грамотното по отношение на интернет общество като цяло.

Комисията е решена да предприеме подходящи последващи действия в контекста на своята бъдеща стратегия за интелектуалната собственост. В непосредствено бъдеще предпочитаното средство за решаване на много от повдигнатите в Зелената книга въпроси е структуриран диалог между съответните заинтересовани страни, улеснен от службите на Европейската комисия. По-специално, първостепенен приоритет следва да придобие диалогът за създаване на информационни продукти, публикации и културни материали във формати, достъпни за лица с увреждания. Друг приоритет следва да бъде намирането на подходящи решения за лицензиране с оглед широкомащабна цифровизация в европейски контекст. Комисията също така ще извърши оценка на въздействието относно начините за решаване на проблемите по уреждането на права, които възникват във връзка с „осиротели“ произведения. При оценката на въздействието ще се анализира необходимото ниво на старателно търсене, изисквано преди използване на осиротели произведения, както и взаимното признаване на статута на осиротелите произведения в целия ЕС.

¹⁶ Комисията ще разгледа някои по-широки аспекти на този въпрос в предстоящото си съобщение относно творческото съдържание в информационното общество.